

[Úvodní strana](#)

UMÍRAJÍCÍ MĚSTO

V Rabštejně se již jenom umírá. Zbývá dvaapadesát obytných domků a v nich žije posledních dvašedesát obyvatel. Počet pomníků na hřbitově daleko převyšuje počet obydlí. Nejmenší město v Evropě pomalu zaniká. (napsáno v roce 1970)

Před zámek loveckým Henry princ s dvořanů družinou stál. A chrt svého pohladiv se rozhléd po lese. „Věděl bych rád, kdo nejlepší z vás mně kořist přinese!“, A s šňůry pustiv sokola tré šípů každému dal, každému ruku důvěrně stisk a hojnou kořist přál.

Jaroslav Vrchlický

NEVÍM JISTĚ, byl-li mocný kníže právě z lovecké družiny prince Henryho, tedy mocný kníže, který lovil v revíru v západních Čechách, ale psáno je, že lovil v hlubokých lesích, že slunce nemilosrdně pálilo a on i jeho družina byli zemdleni. Nastal tedy nutně okamžik, kdy zvuk loveckého rohu, nesoucí se prohrátým vzduchem, znamenal pokyn k odpočinku. Zbrojnoši i rytíři se utábořili a popřávali si zaslouženého občerstvení, neboť od rána ničeho nepojedli.

Náhle vzlétl jeden z loveckých sokolů, který bděl, i když jeho pán odpočíval, do hejna vran, táhnoucích právě nad improvizovaným táborem. Vybral si jednoho z havranů, zadával ho a vrátil se s ním do ležení. V jeho roztrhaném těle našel kníže kámen veliké ceny, vzácný drahokam s nejkrásnější září, jakou dosud kdo u drahokamu viděl. Slavně se s ním vrátil domů a mudrcové potom rozhlásili, že má tajemnou moc.

Něco takového roztrubovat do světa byla ovšem hrubá chyba. Zpráva o nálezu se rozšířila daleko za hranice země a po čase se přihlásil pravý majitel. Prý mu drahokam ukradl havran. Tento šlechtic byl velice proslulý právě díky tajemné moci dotyčného drahokamu.

Nejprve mu nevěřili. Pochopitelně.

Pronesl tedy kouzelné zaklínání a za strašného hřmotu se vzduch naplnil kouřem, prokmitávaly jím ohnivé blesky a neopatrné hejno vran, kroužících nad skálou, se zřítilo, zasaženou kletbou, do veliké hlubiny. To už byla ovšem jiná, šlechtici ochotně uvěřili a kámen mu vrátili. Za to daroval nálezci jako odměnu za kámen, získaný z moci havrana, hrdý a nezdolný hrad. Pak vyskočil na kůň a navždy odjel.

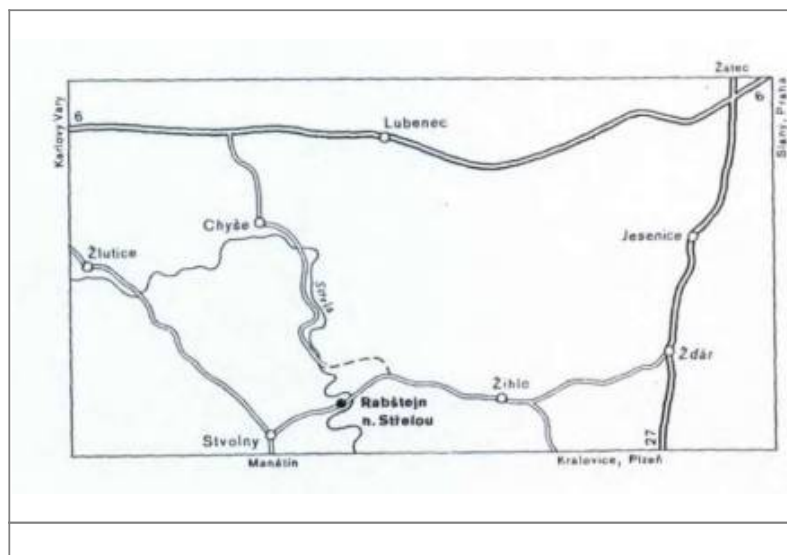
Na místě dřívějšího ležení se potom přes noc vytvořily ze skal silné hradby s věžemi a branami. Obdarovaný kníže je nazval Havraní kámen (Rabenstein).

Tak to je, vážení čtenáři, pověst o vzniku Rabštejna. Nemohu se zaručit za její pravdivost, nicméně faktem je, že hrad byl a že ho nikdo nikdy nedobyl. Jak se zdá, byl neznámý šlechtic ještě štedřejší, než vypráví pověst, protože podle výzkumů vznikl hrad i městečko najednou. Úzký, strmý a místy nedostupný ostroh, na jehož nejvyšším místě hrad stával, je ze třech stran obléván Střelou, „které se dříve také Lososnice říkávalo“.

Ve 13. století se tu usadil jeden z potomků nábožného Milhosta. K jeho rodu patřili bratři Ahně, Engelhart a Vítek a opět dále Liděř, který držel Rabštejn v roce 1321, a ještě potomci, zvoucí se Loskými a Martickými z Rabštejna, „nosíce na štítě tři brněné nohy„. Potom koupil Rabštejn Oldřich Pluh, podle Františka Palackého muž bystrého ducha a neohrožené mysli, který je pro naše vyprávění neobyčejně důležitý. Nejenomže zlepšoval hospodářství a získal statky od kláštera plaského, ale hlavně, jako podkomoří krále Jana Lucemburského, dal své hradní vsi 21. září 1337 městské právo.

Proč je to tak důležité, řekneme si později.

Jeho synové Oldřich, Hynek, Jan a Smil se protivili císaři, který jim chtěl Rabštejn zbořit. Potom si to však rozmyslel a na přímlovu vzácných pánů je přijal na milost a dovolil jim, aby mu Rabštejn za 3000 kop prodali. To byla jistě veliká milost.

Bývalá pastouška

Potom měnil Rabštejn majitele tak rychle, že by tento článek připomínal telefonní seznam. Na chvilku se zastavíme u Beneše Čerta z Hořovic, neohroženého rytíře a také spisovatele a jeho synů Kalhota a Častolára. Po nich se nezvykle často vyskytují jako majitelky ženy. Nejprve to byla Bonuše, později připadl Rabštejn pěti dcerám Linhartu Helfryda z Megova. Od dalších dcer nejstarší Zuzany ho koupil František Karel, avšak brzy ho přenechal vdově po sobě a v roce 1714 se stala majitelkou Marie Markéta hraběnka z Valdštejna, od které ho odkoupila zase Barbara Krakovská.

Pestrá byla minulost Rabštejna. Nyní je nepochybně nejmenším městem v Evropě, což mu zase zaručuje budoucnost v rekordních tabulkách.

Ještě v roce 1868 udává naučný slovník Riegrův počet jeho obyvatel na 600. Ottův slovník z roku 1904 na 536, v roce 1929 jich bylo již jenom 432, v roce 1962 150, o rok později 81, v roce šedesátém šestém 65.

„A kolik jich má dnes?“ zeptal jsem se předsedy národního výboru. Neuvedl jsem ho do rozpaků,

přestože jsem mu tuto otázku nepoložil v kanceláři, ale doma. Vzal papír a tužku; ano, nahoře bydlí ten a ten, u řeky ti a ti, nad bránou ... dohromady jich je dvašedesát. Protože od mé návštěvy uplynuly již dva roky, raději uvedu přesné datum: 27. listopadu 1970. A z jednoho sta popisných čísel bylo tehdy obytných 52 domků. Škola je zrušena, není nikoho, kdo by do ní chodil. Populační výbuch probíhá zcela mimo Rabštejn.

Tady bych mohl podotknout, že se vlastně z Rabštejna utíkalo vždy. Neboť c. k. školní rada August Sedláček se zmiňuje o jakémsi Janu Poláku Bezdrickém z Chřenova, který obžaloval v roce 1539 před úřadem konšelským v Rabštejně Vaňka, řezníka, z povinného dluhu, ke kterému se tento přiznal. Když pak neměl čím zaplatit, statku nemaje, vydán byl věřiteli. Ten žádal, aby mu dopřáno bylo do některého času vězení. I přáno mu toho a vsazen do hlásky vězeň jeho byl a zámek zamčen a klíč témuž Polákovi od vězení a od těch zámků dán.

Ten jej přijal a ve svém opatrování měl. Nazejtří ráno přijel však k Matyáši bakaláři purkmistr sám na pole, stěžuje sobě, že mu vězeň ušel, a žádal o nějakou radu. Optal se ho Mikuláš: „Kteraks ho to neopatrně hlídal, že tě ušel?“. Oznámil, že ráno vypravoval své tovaryše a v tom času že se dobyl anebo mu někdo pomohl. I oznámil mu bakalář: „Chceš-li koho z čeho vinit, já se chci k němu podle práva zachovati.“ Oznámil, že na ten čas nechce, že se prve chce o to raditi.

I ta věc tak stála, až potom mnohá psaní Lorencovi Šlikovi a od pána zase radě přišla, proč člověku dotčenému ujíti dopustili. Od pána i od rady ukazováno Polákovi na pořádek práva, ale on toho nedbaje žaloval na pána u komorního soudu.

Z Rabštejna se již utíkat přestalo. Už se tu jenom umírá. A přece je to nesmírně půvabné městečko. Je malebně rozložené na svazích úzkého ostrohu a mezi jeho roubenými nebo z brázděného zdiva postavenými domky jen zřídka potkáte některého ze zbývajících obyvatel. Trosky hradu, zámek, bývalý klášter servitů, kostel a středověké lomy na kamenečnou břidlici. Její ložiska nejsou ještě zdaleka vyčerpána. Kryje nejen střechu svatovítského chrámu, Prašnou bránu a Karlštejn, ale je známa i daleko za hranicemi.

Okolí je právě tak pěkné a romantické, jako město samo.

Určitě stojí za návštěvu, ale — pospěšte si. (*Napsáno v roce 1970*)

Kdo si nepospíšíl do 1. července 1980, tak má smůlu, protože od tohoto data je Rabštejn spolu se svou bývalou součástí vesnicí Kotančí součástí města Manětína. Postupně zanikaly i služby: poštu zrušili v roce 1998 a poslední krámk zavřeli v roce 2003.

Jedinou útěchou kdysi hrdému královskému městu, které dnes obývá pouhých 21 stálých obyvatel, bylo obnovení Masarykova pomníku po roce 1989 a vyhlášení historického jádra městskou památkovou zónou 10. září 1992. Dnes je tedy Rabštejn nad Střelou už částí města Manětína, ale

stále se pyšní titulem *nejmenší historické město*.

Počtem obyvatel už ovšem město nepřipomíná vůbec:

rok	počet obyvatel	domů
1850	563	?
1869	514	86
1880	514	87
1890	536	92
1900	493	95
1910	426	87
1921	432	90
1930	344	90
1950	77	60
1961	119	?
1970	98	27
1980	38	19
1991	26	10 (42)
2001	26	41

Opravdu nejmenším městem v ČR je nyní **Přebuz** v okrese Sokolov, který měl v roce 2012 75 obyvatel

Kopa grošů — staročeská peněžní jednotka. Purkmistr — představený městské samosprávy.

Servité — příslušníci mnišského řádu římskokatolické církve, celým názvem sluhové Panny Marie (žebravý řád, uctívající bolesti Panny Marie); existuje též ženský řád servitek.

Kde to je

[Mapy Seznam 50.0419742°N, 13.2914078°E](#)

[Mapy Google 50.0419742°N, 13.2914078°E](#)

Zobrazeno: 51 x

From:

<https://cesty.in/> - **Cestovatelské stránky**

Permanent link:

https://cesty.in/umirajici_mesto_rabstejn_nad_strelou

Last update: **2024/05/30 18:51**

